PREDATIE OP ZWANEMOSSELS DOOR BLAUWE REIGERS IN DE POLDER ZEEVANG

door

Henk K. Mienis

Tijdens eenfietstocht door de polder Zeevang ten noordoosten van Purmerend werd op 13 september 1991 een blauwe reiger, Ardea cinerea, verrast bij het nuttigen van zijn maal. De reiger stond midden op de Molenkolkweg, Oosthuizen, gem. Zeevang, en manipuleerde met zijn snavel een voorwerp dat op de smalle asfaltweg lag. Geschrokken door mijn benadering vloog de reiger op, maar liet het voorwerp liggen. Dit bleek een ongeveer 8 cm lange zwanemossel, Anodonta cygnea (Linnaeus, 1758), te zijn, waarvan één klep bijna geheel verbrijzeld was. De reiger had waarschijnlijk net zijn maaltijd beëindigd, want de schelp bevatte nog maar een paar kleine restjes van zijn weke inhoud.

Een nauwkeurige inspektie van de weg over een afstand van ca. 200 m resulteerde in de vondst van 28 kapotgeslagen mossels. De nog niet geheel door het verkeer verpulverde exemplaren vertoonden alle één verbrijzelde klep.

Op de aan de Molenkolkweg aansluitende Middenweg werden nogmaals 10 mossels onder vergelijkbare omstandigheden aangetroffen. Een parallel aan de spoorlijk Purmerend-Hoorn doodlopend asfaltweggetje in Middelie, gem. Zeevang, bood eenzelfde aanblik: 32 gebroken mossels over een afstand van 175 m. Tenslotte werden op het parkeerterrein voor het aardgasstation aan de Klemweg, Middelie, nog drie stukgeslagen mossels aangetroffen.

De mossels hadden een lengte die schommelde tussen de 8 en 14 cm. Dat we hier in alle gevallen te maken hadden met predatie uitgevoerd door blauwe reigers, bleek wel uit de 10-15 cm grote kwakken, die overal op het asfalt lagen in de omgeving van de mossels. De grootte en vorm van de witte faecesplekken zijn namelijk karakteristiek voor reigers.

Predatie op zwanemossels door reigers was reeds bekend, o.a. uit Engeland (Wild & Lawson, 1937). Nergens wordt echter gesproken over het gebruik van een asfaltweg als harde ondergrond om de mossels te breken. Op de eerste drie lokaties leefden de zwanemossels in de sloten aan weerszijden van de weg; op de laatste: het aardgasstation bevond de dichtstbijzijnde sloot zich op een afstand van ca. 50 m van de plaats waar de mossels genuttigd werden. De reigers namen zich dus de moeite om de mossels naar een geschikt "aanbeeld" te brengen.

Abstract: Predation on the freshwater mussel Anodonta cygnea by Grey Herons, Ardea cinerea, is reported from four localities in the Polder Zeevang, Province of North-Holland, The Netherlands. On all locations the herons used a bitumenroad as anvil in order to crush one of the valves of the mussels.

Literatuur

WILD, S.V. & A.K. LAWSON, 1937. Enemies of the land and freshwater mollusca of the British Isles. - J. Conch., 20 (12): 351-361.

Adres van de schrijver: Mollusc Collection, Zoological Museum, Berman Building, Hebrew University, 91904 Jerusalem, Israel.